

საღვთისა მინდობდა
ნათქვამი აუტყუდეს,
მტრზე ამოტყუდეს
გადაწავა მოტყუდეს,
მტრზე ამოტყუდეს
ჩანახაზე მოტყუდეს...

ბუნებით მორატევი თუშის ქალი.
ქალს გაუბატონებდა და თავის მოკრა
თუშისათვის ერთი და იგივეა. შედგენა
თოუ-იარაღისა თუში მომეტებულს
პატებს ქალსა სკემს. ხშირად ქალებს
ლევები გამოიყოფილენ ხოლმე ტყვე-
ობიდან სასოფლო ხარჯით, საერთო
გარდასახადით.

ბუნებით მორატევი თუშის ქალი
არა სკემს უტრა კაცს ხმას, თუ არა
ნათესავს; იგი მალევე მოულოდნელს
სტუმარს, მინაურებს მოწიწებით
ექცევა, ფეხებისკენ არ გადმოდის კე-
რასთან და რამდენად ნაკლებს ლა-
პარაკებს, იმდენად მალე ფსლებს
იმისი ქალობა, ეს მკრთალი „მე-
თელა“, „შე-თამანი“, „ყურაჩა“
არსება, რომლისათვისაც ბუნებას მი-
უხდებლობდა.

ცხვირი—სტვირი, კბილი—მძივი,
ბაგე ხანჯის ფურცელია,

აქრობს ნორჩს თუშის გულს და
ასებს სიყვარულის ადრის. თუ-
ში სკემს პატებს არამც თუ
მარტო ქალის ბუნებას, არამედ
იმის მანდილას, რომელიც ხელ-
შეუხებელი საგანია ჩაუბნისა და
აუღალავლის დროს. თუ ქალმა მან-
დილი მოიხადა და გაუფშალა მტრის
წინ, უნაძინებლად ამღებულა ხან-
ჯალი ქარქაშში უნდა ჩაივას და და-
უყოვნებლად დაიწიოს უკან. ასე ყო-
ველა წინავე; ქმართათვის ბეჭი
ტული ცვილიდა შეუტანია ამ ჩვეუ-
ლებით.

ღდაკაცო* თავის ღღში არა ხმა-
რობს უკადრის სიტყვებს კამათობა-

* მჭერე, ქმარი და ქალწული გა-
რეგნობი განჩინებდა; ქალწულსა და ქმარს
ხანჯავს განხილი აქვს სახელი
ქანასმელისა, მჭერეს კი გაგრილო. კავები
და ომა ქალწულს დაწული აქვს; ქმარის
კავები გაწულია. ომა კანასმელისა; მჭერეს
კავები სრულგობა შეკრული აქვს.

ურკა-შეხარება. ახალგაზრდნი მიე-
ლის სოფლიდან იკრიბებიან და სა-
ხლში, სადაც მოამკვდები აღმართი
წევს, იმართება ცეკვა-სიმღერა. ამ
შემთხვევისთვის სიმღერა არის, რომ-
ელსაც სხვა დროს კრძალვისა და
შიშის გამო ვერ იტყვიან ხოლმე.
არა თუ სიმღერაში, როგორც შემო-
ადი იყო აღმწმული, არამედ ცეკვა-
შიაც ავადმყოფთა ღღეულობა როგ-
ჯერ მოაწილებობას.

ამასობაში მეორეს მხრით შიშვანდა
მოდის ჩვეულებისამებრ და მკითხავი-
საგან ნათესავების წესზე სალოცავის
ასახელებულად. საქმე მიუღეს გე-
როვნობას მფებდა. ლოცვა უსთოდელ
კვარა ღღეს უნდა აღსწერილი გარ-
და ორის შესწირავის საცადისა,
რომელთაგან ერთი კრავი, ანუ ვერ-
ძა, მეორე თიკანი, ანუ ვატი, საქი-
როა ორი ღღეობი პური და ორი
ღერი წმინდა სანთელი (ცერძი, ერთი
პური და ერთი სანთელი ღვთის სა-
ხლზე და ვატი, ერთი პური და ერთი
სანთელი მიქლ-გაბრიელის სახელზე),
მხარაშული ხოხობი; ერთი კიდევ
პატარა სპილენძის ქება და პაწინა
(კუჩის) ჩაბრახილილი ნაჭა. უკა-
სასწილარი ორი ნივთი მხოლოდ ამ
ღღეს იმართება, სხვა დროს წმინდათა
აქვით შეწახული. ყველა ჩამათვლილი
ნივთები და სხვა საჭირო ხორაგეუ-

ში; ქმარს შიშით გყრობდა და საფლავში
ჩიხა, რომ ხსენს არ უწოდებს.
სასაგებო იგი ნაშენილი მუდღელს
ქმარს: შეეღის მინდრის მუშაობა-
და და ხსენს შიშით თავის საქმეს ჩინე-
ზულად საბურველს, აქცევს და ჰქვარებს
თავის მიერ მოქმედებულ „შალბის“ ქმარ-
შეღს, ესმდება წაღს, ჰქვარებს წის-
ქელიში პურის და ანკობს ხსენს თა-
ვის ხელით მოქმედებულს ხალიჩებით.
ყოველსავე ამას აფხებს კაცი და პა-
ტრისა სკემს ქალს, როგორც ღირსე-
ულს მეგობარს, რომელსაც შეუძლია
დაეხმარებოდეს კრავს და ღვინო,
შრომსა და დროს გატარებდა. თუ
ქალი და კაცი მიდიან ერთად და
ჰყოფენ მხოლოდ ერთი ცხერი, მამაკე-
ცი არ შეგდებს ცხერზე, რომ ქალი
ფეხით გაიყოფოდეს, როგორც სი-
ნის ბეჭი მითული ხალხი. თუში
და იმის თანამაგზაური ქალი ან ორი-
ვე ფეხით ირჩევს წესებს, ან ორი-
ვე შე ხსენებდა ერთს ცხერზე.

ამისდა მიუხედავად ქმარი მინც
და მინც პატრი იყო თავისის ცო-
ლისა. იგი მოსჭრიდა ცხერსა თავისის
ნებით, თუ შეუძლებ უღალატებდა
და დაარღვედა მამა-პატრის ოჯახის
სიწმინდეს. თუ უშელო გამოდგე-
ბოდა ცოლი, ქმარს შეეძლო გეგ-
ლა „სამწუნებროს“ გადახდით (რამ-
დენიმე ცრახა, ანუ ცხერი) და ახა-
ლის ცოლის მოყვანა თავისის გვარს
განამარტებლად და დასაცვლად
თუ ქალი თანახმა იქნებოდა უტრა-
კაცის მიერ მოტაცებზე, მაშინ ჩე-
ვლებს ძალით დამნაშავე მამაკე-
ცი უნდა მიეყვანა ძროხა და ცხერი ქა-
ლის ღღე-მამისათვის. თუ ქალის ნება
დაუთრეულად მიიტაცებდა, მაშინ
დამნაშავე ვაჟკაცი მიუყვანდა რვა
ძროხას.

ქალი, თუშის აზრით, მეომარ კა-
ცი უფროა დღდა სტავს, ქალი ნი-
ხეურ კაცი: ღდაკაცის სისხლი ღირ-
და 30 ძროხა, ესე იგი მამაკაცის სი-
სხლზე ოჯახულ ნაკლებს; მამაკაცის
სისხლი ღირდა 60 ძროხა. აი კიდევ
კომენტები მავალითა თუშის სისხლის
სამართლისა: ღდაკრა ხანჯალი ღირ-

რი სანთელი მიმართავს აგრეთვე
მიქლ-გაბრიელს. ლოცვის ცერემო-
ნიითა შესრულების შემდეგ ავადმოყ-
ფი, „მოყვანილი საკაცი, მარტოდ-
მარტო მიღს შინ“, დანარჩენი-კი იქ-
ვე საღობოზე და შედგენი იქ-
ღერა-ცეკვით დროს ატარებენ. საღ-
ობზე იშვებოდა ხალხი და დანარჩენი საქ-
მელსა და ტყავს აქ ხეზე სტავებენ.
ამ „ბრალისა გამო“ აფხზნი ღდაღ-
იდებს რომლისავე ღღს წმინდად და-
ცეს, ანუ უქმებას. ამ ღღეს, სკვის თა-
ვი რომ დაეგნებოდა, სახლს-კი არა
ჰკვანა. გარეშე კაცს არას გასაქრი-
ში ამ ღღეს მუქთად, სანათხოვროდ,
თუნდ საუხადოდ იყოს, არა რას ა-
ღღევენ.
მარტო აწერილის წესით სალოცა-
შესწირავით ვერ გაისტუმრებს აფ-
ხზი ღღებით, არამედ ყოველ წლო-
ბით უნდა გამოვიკრონ ლოცვა, რომ
წლის განმავლობაში რაიმე შეცდო-
მით არ შეჩისხონ წენა. ამ ყოველ
წლობით განმეორების ლოცვის იმ
გვარადღე ასრულებენ, ხოლო იმ გან-
სხვავებით, რომ ზოგიერთნი თიკნისა
და კრავით კმაყოფილებიან, ანუ
კიდევ უსისხლო შესწირავითაც.
გარდა მოსწინებულის ავადმყოფო-
ბისა ორი კიდევ სხვა მსგეზი, რის
გამოც აფხზი კისრულობს ყოველ
წლობის ამ გვარის სალოცავს და

და 5 ძროხა, წვერით წაქრა 15
ძროხა. ჭრილობა სახეზე გიზომე-
ბოდა ქმარს მარტოდ; რამდენიც
მარტოდ ჭრილობაზე დაეწიო-
და, იქედან ორს ვადადებდნენ და
დანარჩენს თითო მარტოდ უნდა
დაეღებდათ თითო ძროხა. ქურდო-
ბაში ერთის მოპარვა შეიძლება უნდა
გადახდებოდა, მაგალითად ერთის ცხერის
მოპარვაში უნდა მიეცათ შვიდი ცხე-
რა.

შესადარებლად მოიყვან რამდენიმე
წლებს ჩვეულებიდან შემდეგ ცნო-
ბებს: სრულის ვაჟკაცის სისხლი ღირ-
და 80 ძროხა, ხელის მოკრა 24
ძროხა, ფეხის გაუფშება ისე, რომ კა-
ცი დაეკოლებინა („გახაზირება“) —
16 ძროხა, თვლის გაუფშება 16
ძროხა, ნეკი ერთი ძროხა, უსახელო
თითი ორი ძროხა, შუა თითი სამი
ძროხა, ხალიკი თითი ოთხი ძროხა,
ცერი 5 ძროხა, ერთი გბილი ღირდა 1
ძროხა ცხერის მოკრა 16 ძროხა, უ-
რის მოკრა 8 ძროხა, ფეხის მოკრა 40
ძროხა, ძროხა ღირდა, ანუ თიღე-
ბოდა საფსურში 3—4 ცხერი, ფუ-
ლად ძროხა ღირდა 5 მანა, ხოლო
თუშანი, და ცხერი 1 მ. 20 კაბ.
ცხერის ფარის წაყვანა ისეთივე დანა-
შალობაა, როგორც კაცის კვლა.
ეს ნაშენილი ნიშუშია მწყემსის კანონ-
მდებლობისა.

სისხლის დამკვეცი და აგრეთვე სხვა
დამნაშავე ისჯებოდა ოთხისევე თუშითა
თემების წარმომადგენელთა განჩინე-
ბით; უმაღლესი სასჯელი იყო მოკე-
ცითა დღესასწაულებრივად, განდევნა
თემიდან. სისხლის ფხის გარდახდა-
ში ეყვიან ნათესავები. ხანდახან ამ
სასჯელიდან ათავისუფლებდნენ დამ-
ნაშავეს, როცა ქალად დაარწმუნე-
და, რომ ღდაშარის ჯვარი თათუ-
ლობს ამ კაცს რვა გადახდეს-არა.
ამ შემთხვევაში ნატს მიათრეოდნენ
ერთს ქებას ღღდა, ხარსა და ცხერს;
და ამ თ იგი თავის დანაშაულის-
გან იწმინდებოდა. სატყვი დამნაშავეს
ღღდასა და მამის ნათესავები დაუფუძო-
დნენ და თითოთხან დათვითყვანა, რომ

შალი არა მდევსო. გარდა ფიცის
სიმართლის ასაღდენად ხმარობდნენ
ცხელს წაღსა და ცხელს რკინას. თუ
დამნაშავემ მღღერა წაღში ხელი
ჩაჭრა და უტყუდად ამოიღო, უტ-
რაილი ყოფილა. აგრეთვე თუ განტ-
რებულმა რკინა ხელი არ დასწავა,
დამნაშავეს ანთავისუფლებენ. ასს
თექვსმეტის წლის მოხუცმა, სახელ-
დობარ უკუყო*) ახალგაზრდა, მიამბო-
ერთი ამ გვარი შემთხვევა, რომე-
ლიც გულ-წრფელად სატყვა: დე-
დაკაცებს წისქვილი შეცდომის მო-
პარვა დაზარალეს. ხალხმა გადასწყვი-
ტა იმისი საქმის განჩინებისათვის გე-
გურებიანთი უკალი და შიგ ჩადეთი
ნალო; ფსაც ხელი არ დაეწოდა, როცა
ჩაჭობდა ხელს ნაღის ამოხსლებად,
იმას ამართლებდნენ, დანარჩენი-კი
უნდა ცენოთ დამნაშავეებდა. ჯახანთ-
თა რაბდს არ დაეწოდა ხელი, მითხ-
რა უკუყო ახალგაზრდა, და სხვები-კი
ხელ-დასწრები გამოჩნდნენ და ფეკ-
ცილს ქურდებდა იქნენ ცნობილი.

ა. ხანასა შეღდა
(შეგდგე იწება)

უტსბოეთი

მამანნი. აი კიდევ რამდენიმე
ცნობა ლიბნეტზე, რომელიც 26,067
მითი იქნა ამორჩილი დაუტეტატად
გერმანიის პარლამენტში: დატკარი
ლიბნეტტი ეტლა 63 წლისა, ჯერ
ისევე ჰამავალ არის კიდევ თიღ-
ხანს შეუძლიან მოღვეწებდათ თავის
ღღსის სასარგებლოდ. 1848 წ., როცა
ემაწილი-კაცობა გერმანიისა მისწრა-
ფო და პარტიში ლეო ბლანისა და ლა-
მარტილის სათაყვანებელი, ლიბნეტ-
ბაც გასწია საფრანგეთს. იქიდან მერე
ბადენის სამთავროში გადმოვიდა. ლიბ-
ნეტტი გაამეცეს სამთავროდამ. რა-

* „შეწყო“ სახელი ნუ გაგავიგვებსო,
უგავთო სმი გაცე ვანხე ამ სახელწოდე-
ბისა.

ყოველ კვირა თითო დღს უქმობას.
ეს მიზეზი არის მების დაცემა, რასაც
იგი თითქმის მომეტებულს შიშით
შეჭურებს, როდესაც მები მოხვდება
აფხზის ქონებას: სახლს, პირუტყვს,
ხეს, ანუ მამულს, აფხზი ამას სთვლის
მების რისხვად და ამიტომ მამნათივე
მიმართავს მკითხავს; ეკითხება, რა
მიზეზია და რითგა უნდა მოეციკეთო.
მკითხავიც დაუნიშნავს ლოცვისა და
ღღის დაცვას. წესი ლოცვისა თითქ-
მის ერთი და იგივეა, როგორც პირ-
ველს სალოცავში, იმ განსხვავებით,
რომ აქ ევეღებოდა პირდაპირ მებს.
საქონელი, რომელსაც მები მოხდუ-
და, აფხზის რწმინთი, ისე მძიმა,
რომ ათასი კაციც ვერ დაანძრავს აღ-
ვილიდან. მაგრამ ასეთს სატყუნელს
ფერხულით თუ ირავლიც შემოაურებს
და იმღერებს ერთი სიმღერა, რომელ-
საც ატკარი-ჩაოუფა-ა სიმღერისა უწო-
დებენ, მაშინ ჩვეულებრივს სისადუ-
ლით ასწევენ საქონელს. როგორც
„საღობო ბაღისა“ ავადმყოფობის
დროს, ისე აქაც მწუხარება და ტი-
რილი ღღერა შეიძლება. თუ თეთიან
აღმართი იმსხერებოდა მებსა, იმას არ
დასტირან და არა მძიმა-ღღე მწუხი,
არამედ მოსწინებულის სიმღერითა და
აკვეთი აქვს მადლა ხის წვერზე და
იქ სტოვებენ, თითქმის ამით უნ-

გორც იყო გაჭირებით გაატარა უტსო-
ბითი მთელი ის ხანი, რაც განდევნილი
იყო, ვიდრე ენატია დანაშაული. 1862
წელს დაზარულად გერმანიისა „ჩრი-
ლო-გერმანიის საყოველთაო გაზე-
თის“ რედაქციაში შევიდა. მარამ მალე
შეიძინა ეს განხეთი და მატყვა კლამა.
ასას უმღერე კიდევ ვაღდებურს პრესი-
დამ. ლიბნეტტი მაშინ ლეიპციხში
მინაწადა და ბენედიან ერთად დარსა
განხეთი „Volkstaat“-ი. ამ განხეთა ოთხ
წლამდის იცოტებოდა. ამ განხეთი ძალ-
მომარობას უარ-ჰყოფდა, ანარხიას
ჰკიცხავდა, მაგრამ ისეთს მომადრებ-
ს-კი ჰქადაგებდა, რის ასრულებაც ძე-
ნა უტყურებებოდა. მთავრობამ
მიაკცია უტარაღება ასეთს ქადაგე-
ბას და თიღე არ გაეღდა, რომ
იტყვი არ ჩაქსათ ხოლმე. ბოლოს
განხეთმა ევერა „შესდრო არსებობა.
ამ დროს ომიც დაიწყო 1870 წლი-
სა. ომის შემდეგ ლიბნეტტს დასწე-
რა წერილი და სთქვა, რომ ელხა-
ლორეისს დაწებდა „მალ-მომარობა
და ტაციობაა“ ამისათვის ორის
წლის ვადით დაანატირებს ლიბნეტ-
ტი. ვად გაუფელდა თუ არა პატრიო-
ბისა, ლიბნეტტი დეფუტატად იქნა
არჩიული. 15 წელიწადი დაჰყო პარ-
ლამენტში ლიბნეტტმა წარსულს წელს
მთავრობამ იბაღდა და არ არჩიენა
ხალხს ლიბნეტტი დეფუტატად, მაგ-
რამ აგრე წელს კიდევ გამოვიდა მო-
ხეტყულობა პარლამენტში. ლიბნეტ-
ტი ღლი მჭერ-მეტყველი კაცი
არ არის; ღდაპარაკობს ღინჯად, მშე-
იღობიანად, ცოტა არ იყოს ერთ კო-
ლოზე, აგრეთვე კაცს იმას, რასაც
ამბობს, მაგრამ გატაცებითი იშვითად
გაიტაცებს კაცს იმისი ღდაპარაკი, ლიბ-
ნეტტს შეუძლიან მოღვეწებდათ სა-
ლო-წარკვეთილებში ჩაგდოდა, იმე-
ნა აუარებელს, ლოცვითად დაღა-
გებულს საბთებეს ჩამოუთვლის და
თან თავისი ღდაპარაკ ფილოსოფი-
ბისა და სწავლულების ნათქვამითაც
შეაწავებს. ფილოსოფიებისა და სწა-
ვილებების ნაწერები ზედამიწეენითა
აქვს შესწავლილი. ფსაც ლიბნეტტის
ღდაპარაკი მოუსმენია, ყველას უყვრის,

დათ ისევე შეიკიდა ამ მომავალს მებს
დაუხანლოვანა*),
შემად ნათქვამიდან გამოიღის, რომ
ისეთ გვარსა, ანუ ოჯახში, სადაც
ემართება „საღობო“, ანუ მების სა-
ლოცავი, კვლავ გამოჩნდა „საღობ-
ო“ მიზეზით ავადმყოფობა, ანუ მოხე-
და მები ხისმე, ანუ რასმე, მაშინ
მკითხავი იმ მოსახრებით, რომ ღღე
შეგწილიათო, ანუ რამე უტყობითი
შეჭურებს გვიციციტი სალოცავით, უნიშ-
ნავს ახლად სალოცავს და ახალს
კიდევ სხვა ღღეს საუქმებლად. ამი-
ტომ ჩვენ ეტყვით აფხზებში არა
ერთსა და ორს გვარსა, ანუ ოჯახს,
მინაც, რომელიც ყოველ კვირა
ორ-ორს ღღეს იმართებდა და უსაქმოდ
ატარებენ.

3. გიორგი
(დასასრული იქნება)

*) ამ მოკლე დროში იყო ასეთი შემთ-
ხვევა. ტორდენ და ასაღდებდნენ მგავ-
ლებდა. მესმა მიჰქცია იქვე მასლოლი
ორი ხარი. მესმა ტორი მგავდა და მის-
სეხმულ ჰტლაროუფის სიმღერად შეი-
ცავდა. ეს ხარები მადლა ხეზე უსდეს
და შემდეგ მგავარი დაწავლავს ჩემდა
და დაუტრებლად...

ასეთმა კაცმა როგორ დაიხსნა სიყვარული და მოიგო გული მდინაო ხალხისა, რომელსაც ასეთი მამე გულსიყვარული და გონება აქვს, რომ თუ არ ცუდს ჰქონდა მშველი და ნაძალი იყო მჭრელი სიტყვა, ეგრე იმაჲ ქმედებრა იმაველ.

ინგლისი. გლანსტონს დიდი სიტყვა წარმოუტყვემს ვალისში, სეცა, როგორც ჩვენს განხილვით იყო ამას წინაღობა მოხსენებელი, ლიბერალი და სხვა ეტანება ისეთსევე თეთრ-მზარეულითა, როგორისათვისაც იბრძვის ამინდნა ხანს ირანდია. აი რა უტყვემს სხვათა შორის ლიბერალითა მეთაურს მხარეებელს გლანსტონს: ვალისი მანინ მიიღებს თეთრ-მზარეულთან და ცალკე პარლამენტს, როცა ირანდია ვიკტორის თვისასაა. შემდეგ გლანსტონს წარმოუტყვემს ვალისში სიტყვა ვალისის მუსიკისა, ისტორიისა, ლიტერატურისა და რელიგიისა. გლანსტონს დიდი სიტყვა ამითა მეთაურს ვალისიგან. რკინის გზის დადგენისა ეტყვემს დიდ-ძალი ხალხს მიჰყვებიან და ხანგრძლივს ტანისკერით და ყვირლით მიუტლიებთ „Public Hall“-ში, სეცა დიდ-ძალი ხალხი ელოდებოდა ირანდია. მისეღისათვისაც ხალხს აუტყვემს კაცთა ტანისკერა და მანამდე არ დაწყებულა, ვიდრე ლაზარე არ დაწყებულა.

წელაწამს სხად ამბობს და სხვადასხვა ინსიბის შეტრება.

— ამირაგულს მიაღიანებს ჰატრანს კენსენის 20,000 მანათი მიუცა მის განის სურათისათვის „იესო ქრისტე გოლგოთასზე“. ამჟამ შემდეგულის კაცის სურათზე ახანს თურმე აგრეთვე მორე მდირეგია სურათი კენსენის მსატრისა „ქრისტე ზაღატეს წინაშე“.

— მისეღებს ასირებულა სპეციალურ მთავრისათ სხანის გასამადრებლად. მთავრებობს, იარანსში ადვოკატობაზე სველთასისეს გამოეკუქებათ და დეკლარაცია, რომ უყავს ჰაღმა, ვინცა გათხოვრება, ადვოკატობის განხილვისას სურათულად უნდა გადასვდის სურათი კოპსია. ერთს ხისთადან დაბრუნებულს მოგსურებს უღაზარანს, რომ უყავს ჰაღმარს მისეღელა ჰაღმარს ვადებულად ცოლი შეირთოსო. როცა სხვა მამეუბიდან მისეღელა ჰაღმარს თავისს სეკუქებს მოიძრება და სამშობლოში დაბრუნდება, ამის მიერ თავდასებულს ცოლს უმთავრანს სხვა ჰაღმარს და ამ გარდად სსხელ-მეფის შემოსავალი ერთი-ორად მატულობს და მატულობს.

— დიდი ღაღამათი და მითქმა-მითქმას აუტყვის კლეკლანდში უცნაურს სულ-შეკრულებას, რომელად შეკრებათ ამ ადვოკატს ორს შემდეგულის შემსუფავს-გან-პატენტებს და ბრადსს. სეჟე ამში გასწავსთ, რომ ამ ორს ჰატყვემულს ადმანს ცოლები გაუკვლიათ ერთმანეთში. ეს ორნი ამ სმის წლის წინანდასწლებულან კლეკლანდში, ორნივეს თითო მამეული უყვანიათ, ორ-ორნი შეიღი ჰყოლიათ და ერთმანეთში დიდი მეგობრობას ჰქონათ. ამ სმის გვირის წინანდა ორნივეს სურათი თანსმობათ და აგრეთვე ცოლებს მოქანებთათაც შეუკვლიათ მუფლენი, პირველს მორეს ცოლი წაუყვანა თავისს სსხლში, მეორეს პირველას. სოლო უყვარდა გან-პატენტის წინმორეგება, რომ სარდაში მე გარო, და მიუხრთავს კეტილისათვის, რომ იქნება ოცადო და ჩემო ცოლი მეუკვანთრო ოცადო. ამ გვარს ეს ასირებულა სულ-შეკრულება გამოეკუქებულა და გამოქანებულა. ამის გამო კლეკლანდის მეგობრნი ძლიან აუღვეუბოდნი არანს ამ თავის შერცხენით მითქმა-მითქმით თურმე სურათენს ამ სეჟეში. ამიტომაც საკვირველი არ იქნება, რომ ერთს დღეს ეს ორნივე ჰმანდა და ორნივე ცოლი სსხლადოდა, სსხლადოდა გარდა დაჰბეკეკან.

წერილი ამბები

ერთს ამირაგულს კემის უყვარდობა მიუტყვემა ამ განმეობისათვის, რომ გულსი თავისს არანს ძლიან ადვოკატებს სოლო მოსამწენსადო და განსკუთრებულ ძლიან ენის თვისების შესწავლისათვის მიუყვანა სეცა. ამ შესწავლას ასეთი გარეშე მუდგა მიუცა, რომ ეს კემი ჰმარს განმარტავს თურმე ტრანსპორტულს სადგურს ძლიანებს. ამირაგულს უყვე ამირაგულს ადვოკატ-ურთის სხლად ამისათვის სდგურის განსმარტავდა, რომელად სსხლად უწოდებს „Zungenbad“-ი. აჲ ადვოკატთათ სსმსხურდა თავმოიყოლია იქნება უყვად ვიშის ძლიად.

— ამირაგულს სურათ-მომადრის დინდობას შეუღანის პროქტი უმუკვლავლას ხადის გაღების გუმონის სრუტეზე. ხადს შუაში იცა სეჟენი აჲს სსმადლე და სდგურს 856 სეჟენი. სიდი ასეთი განიერია, რომ ექვსი კლასის თავისუფლად შეუღანს რაცხედ გასვლას. ამისათვის სიდიან აგებას 10 წელაწადი დრო მოუწდება და სარეო სულ 20 მილიონი მანეთია გამოანგარიშებული.

— გასეთას ამბები თითქმის რომ უყვარდა მდირეგის სურათულად მოიღას მქვენის ძირსედა. თუ სსხვან არა, აჲ-რავაში სმამ სეცა და ასე. შერთებულს შატრებში 21,000 ადამიანად მატრეო სსხლად-სეცა ამბობს შეტრებას ახანს მოსამდობეული. ამბობას უყვად ცოტად თუ უყვარდა დიდი გასეთი ჩიკაცოს, სსხლად უნდა დასვლდებოდა, ბოსტონისა, ნიუ-იორკისა და სსხვანს კვირამა 5,000 მან. ჰსარავს მატრეო სსხლად ამბობს, სოლო მოიღას შერთებულს შატრებში 30,000,000 მან. ახანგება. ამს უნდა დაეგობათ თანის კიდევ სსხლად-სეცა ორთქმანდენტებს და სსხვანს სრუტეზე და სულ ერთიანის ანგარიშის შემდეგ გამოცა, რომ ამირაგის გასეთის რამდენიმე ასი მილიონი მან. უყვარდათ

დეგემბა

2 სექტემბერი

ლონდონი. კონგოს მთავარ-მმართველად ნამიკოს ფრენის-დე-ურტონს მთლიან კონგოდან ამბვი, რომ მთლიან ბატონობა მოუკვლიათ მდებრებელ მემბსარა, გუმს უფინ და ბრუნებულა სტრელი-ფოლსს, რათა ახალი ექსპლუატაცია შედგინოს და შეწყობა აღმოიზნოს სტრელის ტრეატი კინგი ამ ქმად ნინ-უგში ამყოფება.

სიმაღ (დეგუზო რეკრის სადგურის). ემპირ აბლერანში იტყუება, რომ ჯარებმა წაართვეს მემბობიტი-ტინს-სიმაღრე კანარლი და ამასთან ტყვეები წამოიყვანეს; ამათ შორის არის სიმაღრა იმაქ-ხანისა.

ვეტერბურის ბირეა, 2 სექტემბერი

სახელი	მან. მ.	მან. მ.	მან. მ.
სუო-მანთანო იორი	—	—	7 75
ტანანის ვერონი	—	—	155 1/2
მანათიან ვერცლის ფული	—	1 21	—
5/6 პირველის მინი-განის სესის მომგები	—	—	262 1/2
—მეორისა	—	—	237 1/2
ტრეატიანის ვერცლი	—	—	—
ტრეატიანის პანისა	—	—	—
ტრეატიანის სურათი	—	—	—
ტრეატიანის სსხლად-გაგოებისა	—	—	—

საკალენდარი ცნობანი

ქრისტეს ზეგ ჰაგ (1888) წელაწადი. გენენს შეტრება 7896.

ჰეგლი ინდიქტიონი მე-14. ამისი ქრონიკონი—ტა—480 წელი. დაიწყო 1403 წ. და ათავდა 1940 წ. ახალი ინდიქტიონი მე-4. ამისი ქრონიკონი—მე—44 წელია. დაიწყო 1844 წ. და ათავდა 2376 წ.

1888 წლის ზეგ-ნაგებია—25.

სექტემბერი 30 დღით არის.

4 დღე კვირა, წმ. წმ. პავლისა და თეოდოსიის. კათოლიკე საზღაპროს. მესულა მე-10 ორსე თვისას მატრამას, 1306 წ. ჰაგარს.—ჰეგლი ტრეატიანის 11—54. ტრეატიანის მესამისა 5—41, ჩანის 6—9. ზეგარ 11 დღისა.

5 დღე ორმანათი. წინაწარმეცხე ჰაგარისი, კათოლიკე ლავრენტე იესტინიან-ლისა. სიმეს 1-ლი დღე ამაღლების მარტისა, მესულა მე-11 ორსე თვისას მატრამას, 1306 წ. ჰაგარს.—ჰეგლი ტრეატიანის 11—54. ტრეატიანის მესამისა 5—42, ჩანის 6—7. ზეგარ 12 დღისა.

ბაგოსადგამი ცნობანი

ნინტი

1 სექტემბერი	1 ოქტომბრამდე	თეთრი ზური რუსული 1 გორ.	5 გზა
		ზური 1-ის სარსისისა.	3 1/2
			3
		თინის წითელი ზური 1-ის სარსის.	5
			2
			3 1/2
		ჭარის მისი ზურის ღავაში	5
		1-ლის სარსისისა	4
		მე-2 სარსისისა	4
		მე-3	—
		მონის სორგი	8
			2
		სეში	17
		ცხვრის სორგი 1-ლის სარსისისა	8
		ღორის სორგი	—
			2

განსხადგანი

ბაგოილა და ნიშიდა

ახალი ქართული წიტი

აჲილა ასათი

მთხრობა

გ. წაგოლისა.

გამოცემულია აგურთისა რედაქციის მიერ. ზანი 20 ლ.

წიტი ასევედ მხოლოდ აწერა-ეითხვის განმარტებულ სსხლადგებებს „წიტი-საწეობაში, ბანის ქარვალაში, სსხლადის ქუჩაზე.“

სსხლადგემი და პანსონი

ი. რ. მრეელიძელის

ნიკოლ. ქ., სხლი № 21, გორცოვის ქეღლის პრადპირ.

ამაღებს ბეგმებს ყოველ საშუალო სასწავლოლებიისათვის. დაწერილითი პირიანა მსურველთა შეუღლიან შეტრეან თით სსხლადგებულში, სწავლა დაიწება 1-ს სექტემბერს.

(10—7)

ტფილისის სპალი-სკოლა

სეცა ხეტილის გასაშენებელი ბალი იყო, მუშტილის გვერდზე, **მამირაშვილი მიქაბაძის** გოთლებისა, ყვავილებისა და მშენაი.

ლისაგან დაწვლის ხეულებისა, ანუ გორიანდებისა ფანჯრებისა, კარ-მეხისა, კელებისა და სხვათა მოსარათავად. იქვე სიღება ყოველ გეარს მკენარე და ფოთლები სსხლადგებებისათავად.

(10—2)

სკოლა და პანსონი

გ. ა. ნანიძის

(გეარა, გლისაგდის ქეჩაზედ, თ. ანდრიაშვილის სხლადგეში, № 93)

ამაღებს ბაგმებს განსხადგის, რეგულარ და სსხლადგე სასწავლებლის პირველ კლასისათვის. გარდა ამისათვის მოწეოთა ახანს თიყუაში 5 მანათს, პანსონში მესობებში 25 მანათს.

(10—8)

სეკომერციო კურსები

ბალმინა და მამბინათისი.

წელაწადი გეგედა

კურსების დანიშნულა არის, რომ სეკიცილიურ საკომერციო განათლება მესტინის მსურველთ, როგორც ჰაგებს, ასე გაგებს და მოამზადოს ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოებებით მსოდაწნა.

სწავლის გათავების შემდეგ ბესტეტები ძილეთა. 1888—89 სემოსწავლა წელს შემდეგი საგნები იქნება: 1) საკომერციო გეგეობისა, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ბუკალტრია (მარტეო, ორ-ეკი და სხვანთა), 4) არითმეტიკა სსხლადგე მთლიანთა, 5) საკომერციო მიწერ-მოწერა, 6) სეკიცილიურ და სათამარეო წესებანს, 7) მსწავლ-წერა და წერა გაყვეული და მთლიანთა.

სეკალაწადი 25 სექტემბრიდან; ახლო შემოსავლელთა მიღებამდე იქნება 15 სექტემბრიდან, ყოველ დღე სემოს 4 საათიდან 8 საათამდე კურსების სადგომში, სსხლად ლექსინდრე ფრანკონისა, № 9, სურთევისა და საკომერციო ქუჩებზე, ათიანქის პირდაპირ.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსსხლადგე შეიღება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგომში და მათა წოთიანობებისა სანაქირო კანტონარში სიონის ქუჩაზედ.

ინტი ქალკა გარეშე სეკიცილებს, შეუღლიან წერილით მიმპართოს კურსების დაპარსებელს ს. მ. მსწავლანს ტფილისს.

(12—5)

აჲილა-კავკასიის უმთავრესი ცნობათა კანტონა

(Заквказская центральная справочная контора)

ს. გ. დავიდიანის.

კანტონას აჲეს სანად შეტრეობის და მოიღოს ყოველ გეარა ცნობა, რომელიც-კი საჭიროა და სსხარებელი ეთიქთიქმე კანტონას ცელონიება, სულ, რომელ, ეთი და როგორ იმა მამული სიცილება, გირადება, ან ოჯახი და ქართი იმ-ლედა და რა ფსად; ეს უნდა სახლო საჭიროავს, ან ვაჲ-რაგის ქალკეში, ანუ ქალკე გარეშე; სულ რა ბანებში, ანუ სა-ეკირო და სტრანსპორტო დასესებულებანი არიან და რა-წესები აქვთ შემოღებელი თიანიანს საქმეში; ვინ ეტყეს და ვის უნდა იმეგნოს სადლოკაცია, მსურველო, სსხლადგე-ლო და სხვა ან გეარა საქმე; ანუ შეშობის, პრეკაშიეების, მოხლოს, მოსსახურის ადგილი და სეცა.

არსებანს და სხვა განსხადგებთა შედგენა.

ქ. ტფილისი, თიყუა-ჩანაურობის ბანკის ქარვალა (არწეო-ნისელოტი), თიყურის ქევი (Г. Тифлис. Каравац-сарай Двор. Банки, бывший Арцруни, под театром).

Въ центральной книжной торговле, въ Тифлисе, находится складъ ижездующихъ книгъ:

Захаровъ. Собрание прямировъ для письменнаго исчисления, изд. 8-е цѣна 20 к.

Вересовъ. Рисование по слѣтамъ. Для самостоятельныхъ занятийъ дѣтей въ школѣ и дома, изд. 2-е цѣна 20 к.

Дрбогавъ. Посobie для первоначальнаго обученія латинскому языку, курсъ 1 и 2 классовъ. цѣна 80 к.

— Оныгъ методичи первоначальнаго обученія латинскому языку, курсъ 1 и 2 классовъ. цѣна 80 к.

Ранушанъ. Atrian analysis. Для учениковъ 3 класса гимназій и протимназій. цѣна 65 к.

Агнѣвъ. Первый шагъ въ изученіи русскаго языка для начальныхъ грузинскихъ школъ. цѣна 40 к.

Бениъ. Энциклопедія теоретическаго философіи. цѣна 1 р. 20 к.

Вейденбаумъ. Путеводитель по Кавказу, съ 12 рисунками и картою Кавказа. цѣна 3 р. 50 к.

Чубиновъ. Русско-Грузинскій словарь.

Тамъ-же заготовлены большіе запасы учебниковъ въ предѣляющаго учебному году.

(5—1)